

Ko je dr. Jakob J. Kenda prehodil 3500 kilometrov dolgo Apalaško pot, je bilo to samo ogrevanje. Nekakšne kondicijske priprave na precej krajšo, pa vendar zelo zahtevno planinsko pot po Sloveniji. Pri tem nimamo v mislih fizične zahtevnosti, ampak predvsem mentalne priprave, kajti šele z vidika tujega lahko razumeš svoje, kot sogovornik navede vodilo, ki mu sledi iz študija primerjalne književnosti. Tako je na podlagi najboljšega iz predloga njegovega idejnega očeta in še marsičesa vzpostavil predlagano krožno pot, jo prehodil in prelil v potopisni roman *Transverzala*.

SIMONA BANDUR

Jakob J. Kenda je že med prevajanjem serije knjig Harryja Potterja pokazal, da premore precej vztrajnosti. Dodatno pa je to podkrepil, ko se je vrnil iz ZDA, kjer je kot prvi Slovenec prehodil Apalaško pot, ki se vije čez 14 ameriških zveznih držav, in jo za nameček opisal kot »krepek sprehod«. Po tej dogodivščini je nastal njegov literarni prvenec *Apalaška pot*, ki ga je izdal v samozaložbi (ne le da »svojega otroka« ni mogel prepustiti drugim uredniškim in založniškim rokam, te so bile zanj tudi prepočasne) in lani prejel tri priznanja: za najboljšo samozaložniško prozno delo, najboljši potopisni roman in najboljši literarni prvenec.

Vse to so bile priprave na tisto, kar je v njem tlelo že desetletja: želja, da bi uresničil najboljšo iz zamisli Ivana Šumljaka, ki je na začetku petdesetih let prejšnjega stoletja predlagal krožno planinsko transverzalo po Sloveniji. Iz Šumljakovega predloga je do začetka šestdesetih nastala približno 600 kilometrov dolga pot od Maribora do morja, resda tudi čez tisti alpski svet, ki je ponos slovenstva. »A ta slaba polovica je za pravo transverzalo prekratka, zaradi česar ne izpolnjuje nobenega najpomembnejših ciljev in smislov takšne dolge poti, kaj šele, da bi bila unikatno krožna; s tem ne bi bila le edina prava takšna transverzala, temveč bi bila že po tej svoji obliki združevalna,« pravi Kenda.

Za slehernika

Glede transverzal – po ameriško *long trails*, dolge poti, po francosko pa *grandes randonnées*, velike ture – po vsem svetu velja: biti morajo dovolj dolge, da zahtevajo od pohodnika vsaj krepek mesec hoje, raje dva. Sogovornik razloge za takšno dolžino opisuje, kakor so ga o njih podučili prijatelji zdravstvenih in medicinskih strokovnjakov. »Tako se v telesu nabere dovolj substanc, s katerimi se brani in nagraduje, da lahko od prave transverzale dobiš tiste velike reči,« pravi. Kateri? Razkrije ti recimo resnično podobo dežele, po kateri se vije, skrito za stereotipi o njej, odgovarja. Nekomu pomaga, da se postavi na noge, potem ko se mu je kaj grdo zalomilo. Ali pa pohodnika samo navadi preproščine pohodniškega življenja, da začne v njem resnično uživati.

Slovenska planinska pot, kakor se že dlje časa uradno imenuje, čeprav so jo planinci vselej poznali – in jo še vedno – kot transverzalo, pa vzame slab mesec zmerne hoje. Razen če si gorski tekač Marjan Zupančič, ki jo je letos pretekel v šestih dneh in pol. Ampak pustimo rekorde in gibanje na mejah zmogljivosti, bistven je slehernik, o katerem je govoril že Ivan Šumljak, prijubljen učitelj in markacist iz Maribora. Pohorje je poznal kot lasten žep, tam s tovariši tudi izrisal prvo Knafelčevo markacijo s številko 1 in pomislil, da bi se pot s tako enko lahko nadaljevala. Tako je leta 1951 na tedanjo markacijsko komisijo naslovil predlog za pot, dolg vsega 18 besed: »Pohorje–Uršlja gora–Raduha–Savinjske–Karavanke–Juljske–prek Gorenjske, Notranjske,

Z Batognice prek Bohinjsko-tolminskega grebena in še dalje
FOTOGRAFIJE JAKOB J. KENDA

● Slovenska planinska transverzala

- od 1135 do 1160 kilometrov
- od 65,5 do 69,5 kilometra skupnega vzpona
- približno dva meseca hoda

● Slovenska planinska pot

- 599 km
- vzpon: 45,2 km
- slab mesec hoda

med katerimi mnoge niso ravno najboljše vzdrževane in označene. Ko se prebiješ do Posavja, ti tudi zato zapoje srce: urejene planinske poti dajejo toliko veselja, celo vsaka drobna malenkost ob njih toliko lepše izstopi. Od Posavja dalje začne transverzala počasi, sprva skoraj neopazno, rasti: iz nizkega sredogorja gre v visoko, se vzpne nad gozdno mejo Menine, Rogatca, Smrekovca in Pohorja in Kozjaka. Potem na Peci, simbolu slovenskega hrepenenja po svoji oblasti, prvič pokuka v visokogorje in v Kamniških planeh vanj. Nato prek Karavank spet malo zajame sapo in se počasi v finalni *crescendo* Julijcev. Od tam se potem v ravno prav dolgem izteku Škofjeloškega hribovja, Polhograjev in ljubljanske pristopne lepo izteče. Cela simfonija,« sklene njen opis sogovornik in dodaja: »A seveda bo čas pokazal, kateri načini – od kod in v kateri smeri – najbolj ustrezajo komu in kakšnim namenom.«

Pa vendar prav vse ni za slehernika, samo pomislimo na tehnično zahtevne vzpone na alpske vršace. Kenda je prepričan, da Triglav nikakor ni za vsakega Slovenca, pač pa bi vsak moral prehoditi transverzalo. Zato je poleg pristopnih poti in nekaterih popravkov stare polovice dodal na tehnično zahtevnejših odsekih še različice za manj večje plezarje.

Še ena želja: sodobna aplikacija

Jakob J. Kenda je svojo pot opisal v knjigi *Transverzala*, ki je dostopna na spletni strani *transverzala.si*, jutri jo bo predstavil na Vodnikovi domačiji. Načrtuje še izdelavo sodobne pohodniške aplikacije, kakršno je uporabljal po Apalaški poti, nikakor pa na krožni transverzali, ki gre skoraj vsa po označenih poteh, noče štampiljk. »Te so pač v nasprotju s temeljnimi planinskimi načeli,« zatrdi in parafrazira Zaplotnika: »Kdor išče žig, bo ostal prazen, tudi ko si ga bo pritisnil v knjižico, kdor pa najde pot, bo vanj za vedno vtisnila svoj pečat.« Vse tiste, ki bodo pot prehodili, sicer poziva, da zaradi nujne statistike izpolnijo vprašalnik. In prav nič nima proti doseganju hitrostnih rekordov – a v skladu s smiselno navado jih prizna le na podlagi pregleda neodvisno posnete GPS-sledi.

Tukaj se lahko še enkrat vrnemo k Ivanu Šumljaku, ki je dal pohodniku tak napotek: »Prijatelj, hodi počasi! Transverzalo res lahko opraviš v enem mesecu, a hodi rajši pet let. Potem boš imel več od nje, mnogo, mnogo več.«

Nazaj k transverzali

Po zamisli Ivana Šumljaka *Transverzala* napravi krog po slovenskem planinskem svetu in meri skoraj 1200 kilometrov

»Pot po ljubljanski pristopni in nato po transverzali v smeri proti urnemu kazalcu te torej počasi, zibajoč, z zanimivimi regresijami zapelje iz prijazno urbanega v skoraj popolno divjino.«

JAKOB J. KENDA

Dolenjske, Kozjanskega na Boč in nazaj na Pohorje.«

Bistvo: povezovalnost

Pot, kot jo poznamo zdaj, je torej le polovica zamišljene transverzale, čeprav bi morala biti krožna. Ko je Kenda iskal razloge, zakaj nikoli ni zares zaživel najpomembnejše iz izvorne ideje, se je moral sprehoditi po polpretekli zgodovini, v kateri slehernik dostopa do kočevskih gozdov ni imel. Zato so našli rešitev, ki je planinca popeljala vse tja do morja, čeprav na Obali prav veliko planinskega sveta ni, se smeje sogovornik. Da vzpostavi celotno transverzalo, se je odločil tudi zaradi enega temeljnih ciljev vseh dolgih poti – povezovalnosti. Ta bi, kakor razmišlja, še kako

Mladi planinski podlasici trasirata pot po Kočevskem rogu.

koristila narodu z dolgotrajnim notranjim sporom, zlasti »ker je ravno vrhunec tega spora prepričal vzpostavitev celotne transverzale in s tem njene združevalne funkcije«. Na nekaterih mestih je tudi popravil najbolj očitne pomote stare polovice, predvsem pa ji je dodal pristopne poti, ki bi

meščana, najbolj potrebnega gibanja, z domačega praga povedle na tja krepki sprehod po Sloveniji.

V tem vidi eno poveljnih prednosti projekta tudi alpinist in himalajec Viki Grošelj: »Predvsem sem vesel, ker je sledil Ivanu Šumljaku, ki je imel že na začetku idejo, da bi bila to krožna

pot, a se je zapletlo zaradi zaprtja Kočevskega roga iz političnih razlogov. Jakob J. Kenda je njegovo pobudo uresničil in nadgradil s pristopnimi potmi, po katerih se lahko ljudje vključijo na pot iz katerega koli dela Slovenije.« Nezanemarljivo je seveda tudi dejstvo, da je mojster besede,

dodaja Grošelj, ki je knjigo ocenil kot eno najboljših o pohodništvu kot načinu življenja in razmišljanja. »Knjiga ima dušo in izkazuje, da je Slovenija bogata in lepa, kar je še zlasti pomembno v časih zmanjševanja ogljičnega odtisa.«

Krepek sprehod tokrat po Sloveniji

Na sprehod po Sloveniji je Kenda krenil s svojima otrokoma, in to na lanski zadnji dan šole. »Pot po ljubljanski pristopni in nato po transverzali v smeri proti urnemu kazalcu te torej počasi, zibajoč, z zanimivimi regresijami zapelje iz prijazno urbanega v skoraj popolno divjino,« je opisal ta njihov »krasni uvod«. Po njem menda sledi nekaj predaha, sploh od Razdrtega in vse do pobočij Snežnika lahko planinec po tem zanimivem in razburljivem uvodu pride do sape. »Ravno prav,« razlaga Kenda, »temu sledi eden najbolj zahtevnih odsekov, tako zaradi kraškega terena z malo vodnimi viri kot zaradi velike samote notranjskih in dolenjskih krajev, divjih živali, razgibanega terena, pa tudi tamkajšnjih poti,

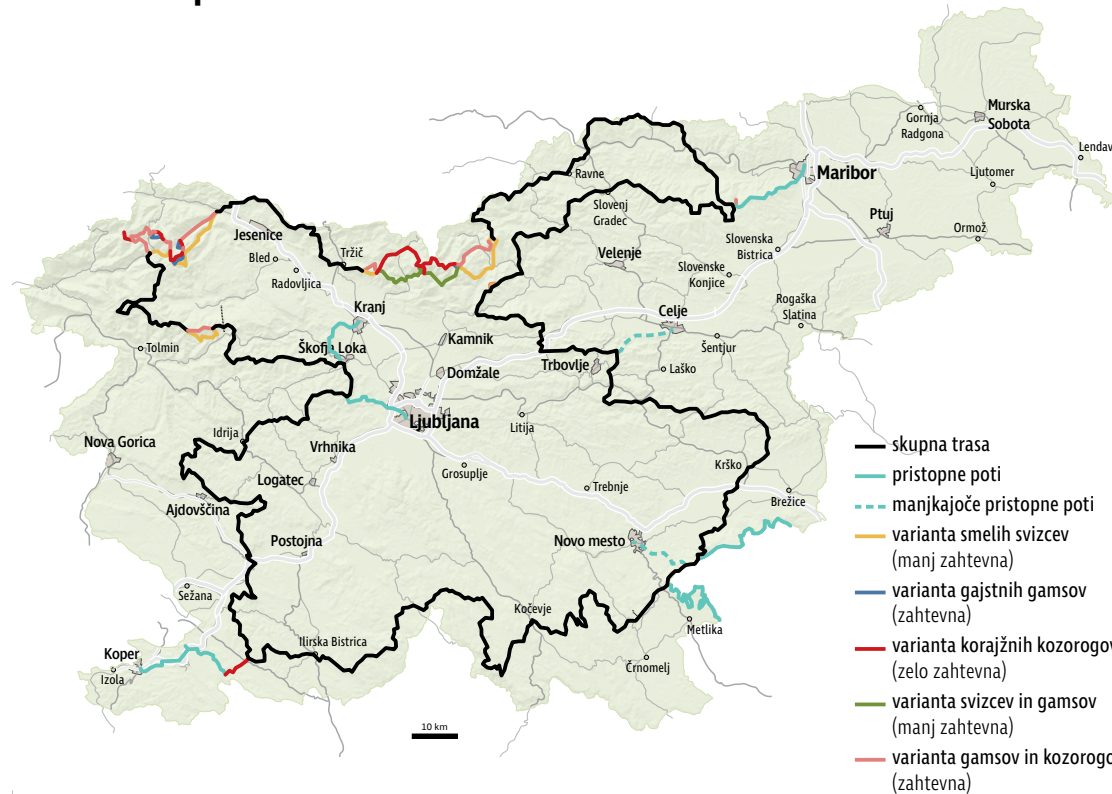
ZA NADOBUDNE TRANSVERZALCE

Eden najlepši delov po nasvetu Jakoba J. Kende: iz Idrije ob Idrijci in čez Hleviško planino, nato prek Golakov in Trnovskega gozda do Cola (trije do štiri dnevi hoda).

Slavno in skrivnostno Divje jezero pri Idrijci

Slovenska planinska transverzala

DELO Vir: www.transverzala.si

Zemljevid Slovenske planinske transverzale s pristopnimi potmi in dodatnimi variantami

Obvezna fotografija z vrha slovenskega očaka